

Rekommenderade läkemedel 2021

Innehållsförteckning	Sid
Om Rekommenderade läkemedel 2021.....	4
Läkemedelmål i Region Blekinge.....	5
Receptförskrivning av receptfria läkemedel	6
Smarta byten	7
Att tänka på vid läkemedelsval till äldre.....	8
Njursvikt och läkemedel	10
Läkemedel vid vård i livets slutskede	11
Råd vid nutritionsproblem	12
Läkemedel och miljö	13
Biverkningsrapportering.....	14
Behandling av anafylaxi i öppen vård	15
Diabetes	16
Osteoporos.....	18
Endokrinologi	18
Hematologi.....	18
Smärta.....	19
Hjärta – Kärl.....	20
Andningsorgan	22
Hudsjukdomar	24
Aktiv sårläggning.....	26
Mage – Tarm inklusive munhåla.....	28
Gynekologi.....	30
Urologi	31
Neurologi.....	32
Psykiatri.....	32
Ögon	34
Öron	34
Telefonnummer till support och apotek.....	35

För behandling av infektioner i öppenvård se Antibiotikaval.

Om Rekommenderade läkemedel

Rekommenderade läkemedel 2021 är ett stöd för basbehandling av de vanligaste sjukdomarna. Rena specialistpreparat ingår inte.

Siffror framför substansnamn anger första-, andrahandsval och så vidare. Saknas siffra finns ingen inbördes rangordning. Receptfavoriter för läkemedlen i Rekommenderade läkemedel 2021 finns i NCS Cross. Sök på * (preparatnamn, substans eller eventuellt behandlingsorsak) **alt** och **§** eller tryck på knappen Favorit **§**.

Reklistan finns som interaktiv lista för er som föredrar att använda mobilen. Sök "Rekommenderade läkemedel 2021" via regionblekinge.se. För att få en ikon på mobilens startsida, gör så här:

iPhone

Klicka på knappen nere i verktygsfältet som har en pil uppåt . Då kommer ett antal olika val. Scrolla och välj "lägg till på hemskärmen"

Android

Klicka på de tre prickarna längst upp . Då kommer ett antal olika val. Scrolla och välj "lägg till på startskärmen". En symbol kommer att läggas till på hemskärmen så du snabbt kan öppna listan.

Rekommenderade läkemedel 2021 är utarbetad av Region Blekinges terapigrupper där evidens, säkerhet och kostnad beaktats.

Information kring preparatvalen och behandling av de berörda sjukdomarna finns i bakgrundsmaterialet. Det hittar du i journalen under Växla/Extern applikation, på intranätet och på regionblekinge.se.

Läkemedelskommittén i Blekinge

lakemedelskommitten@regionblekinge.se

Läkemedelsmål i Region Blekinge

Läkemedelskommittén i Region Blekinge har fastslagit nedan 12 mål för 2020–2021. Målen är regionövergripande och syftar till att få en ändamålsenlig, säker, evidensbaserad, jämlik och kostnadseffektiv läkemedelsbehandling av god kvalitet.

- Minskad förskrivning av antibiotika. Det långsiktiga målet är att ej överstiga 250 recept per 1000 invånare (enligt Stramas nationella mål).
- Andelen PcV-recept av recept på luftvägsantibiotika till barn 0–6 år ska vara > 80 % (enligt Stramas nationella mål).
- Andelen kinolonrecept av recept på UVI-medel hos kvinnor 18–79 år ska vara < 10 % (enligt Stramas nationella mål).
- Minskad generell användning av kinoloner.
- Minskad användning av potentiellt olämpliga läkemedel till patienter 75 år och äldre (målet går ut på att dessa läkemedel endast bör användas om det finns särskilda skäl för det samt en välgrundad och aktuell indikation).
- Minskad användning av tramadol till patienter 75 år och äldre.
- Minskad användning av kodein till patienter 75 år och äldre.
- Minskad användning av sömnläkemedel till patienter 75 år och äldre.
- Minskad användning av sömnläkemedel (alla åldrar).
- Minska den onödiga användningen av PPI.
- Minskad användning av diklofenak.
- God hushållning av våra resurser – välj billigare alternativ då det är möjligt. Se sidan 7.

Riktlinjer för receptförskrivning av receptfria läkemedel

Receptförskrivning bör ej ske vid sjukdomstillstånd av egenvårdskaraktär som beräknas upphöra inom 4 veckor med receptfri medicinering. Exempel på tillstånd där patienten kan hänvisas till receptfria alternativ är övre luftvägsinfektioner, pollenallergi, vissa smärttillstånd och tillfälliga förstoppningsbesvär.

Vid längre tillstånd med torr hud, torra ögon eller torra slemhinnor som inte är sjukdomsrelaterade gäller också egenvård med receptfria läkemedel. Mjukgörande betraktas som egenvårdsmedel förutom vid svårare eksem, psoriasis och komplicerad hudsjukdom med större utbredning.

Tänk på att dessa riktlinjer gäller för samtliga patienter oberoende av ålder, det vill säga även där särskild hantering av receptkostnaden råder (barn under 18 år, asylsökande och tillståndslösa).

Observera att små läkemedelsförpackningar på recept oftast blir dyrare för patienten än att köpa receptfritt.

Smarta byten

Apoteken byter som regel till likvärdigt läkemedlet med lägst kostnad. Det gäller **inte** för läkemedel med snävt terapeutiskt intervall (t.ex. antiepileptika), olika handhavande (t.ex. inhalationsläkemedel) och biologiska läkemedel. Förskrivaren måste därför själv välja rätt preparat för att få läkemedlet till lägst kostnad.

Förslag på preparatval för att minska kostnaden:

Välj	i stället för
Bufomix*	Symbicort
Abasaglar*	Lantus
Insulin lispro*	NovoRapid
Insulin aspart*	NovoRapid
Gabapentin Orion Gabapentin 1A Farma	Neurontin övriga generika
Lamotrigin Ratiopharm Lamotrigin 1A Farma	Lamictal övriga generika
Levetiracetam Stada Levetiracetam Orion	Keppra övriga generika
Pregabalin Orion (se subventionsbegränsning) Pregabalin Teva (se subventionsbegränsning)	Lyrica övriga generika

* Välj vid nyinsättning. Byte i samråd med patient (olika handhavande).

Mer information:

Utbytbara läkemedel: Läkemedelsverket lakemedelsverket.se

Utbyte av läkemedel på apotek: Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) tlv.se

Läkemedelsgrupper som kräver noggrant övervägande och uppföljning hos äldre patienter (≥ 75 år)

Potentiellt olämpliga läkemedel

Långverkande bensodiazepiner Diazepam (Stesolid)	Risk för dagtrötthet, kognitiva störningar, muskelsvaghet och balansstörningar.
Läkemedel med antikolinerg effekt	Ökad risk för konfusion, urinretention, muntorrhet och förstoppning. Gäller exempelvis tolterodin, solifenacin, Toviaz, Emselex, Atarax, Lergigan, Nozinan, Theralen, amitriptylin och klomipramin.
Tramadol	Risk för yrsel, konfusion, illamående och förstoppning. Kombination med SSRI/SNRI medför ökad risk för serotonergt syndrom.
Propavan	Risk för dagtrötthet och restless legs.
Kodein inkl kombinationer	Kodein omvandlas till morfin i kroppen, något som uppvisar betydande interindividuell variation på grund av genetiska skillnader. Kombinationspreparat med paracetamol ökar risken för dubbelmedicinering.
Glibenklamid (Daonil)	Har lång halveringstid och aktiva metaboliter vilket innebär risk för hypoglykemi framför allt vid nedsatt njurfunktion.

Kvarstår indikation?/Korrekt indikation?

Utvärdera alltid om indikation kvarstår för läkemedlet. Nedan listas några läkemedel där aktuell och korrekt indikation oftast saknas hos äldre.

Antipsykotiska läkemedel	Risk för extrapyramidala symtom, kognitiva störningar, sedation, ortostatism och stroke. Utvärdera effekten efter 2–3 veckor och därefter regelbundet.
SSRI	Hyponatremi och ökad fallrisk kan förekomma liksom ökad risk för blödning framför allt i kombination med NSAID/acetysalicylsyra och antikoagulantia.
PPI	Funktionell dyspepsi är ej indikation. Risk för utsättningsbesvär, trappas ut.

Fortsättning.

Sömnmedel	Vid sömnstörning bör man alltid utreda om det finns bakomliggande orsaker som kan åtgärdas, främst somatiska (t.ex. smärta, hjärtsvikt, restless legs, sömnapné syndrom) och psykiatriska (t.ex. depression) tillstånd samt läkemedelsbiverkningar. Även långvarig nattfasta eller inaktivitet dagtid bör beaktas. Man bör också i första hand pröva icke-farmakologisk behandling.
Opioider	Ökad risk för sedation, konfusion och fall. Individualiserad dos och omprövning av behandlingen med täta mellanrum.
NSAID*	Ökad risk för GI-blödning, vätskeretention, hjärtinkompensation och nedsatt njurfunktion. Observera att dessa kan köpas receptfritt.
Loopdiuretika*	Lägsta möjliga dos. Ger ökad risk förelektrolyt-rubbningar och fall.

Följ njurfunktionen vid behandling med dessa läkemedel

Njurfunktionen sjunker betydligt hos äldre.

ACE - hämmare/ARB*	Kontrollera S-kreatinin, eGFR och kalium.
NSAID*	Endast som korta kurer i lägsta möjliga dos. Olämpligt till hjärtsvikts- och/eller njursviktspatienter.
Metformin*	Vid eGFR 30–45 är maxdos 500 mg x 2. Vid eGFR < 30 sätt ut metformin. Mer information på sidan 10 om njurfunktion.
Digoxin*	Smalt terapeutiskt fönster. Anpassa dosen till njurfunktionen. Terapeutisk nivå < 1,4 nmol/l.
Litium	Kontrollera eGFR och litiumkoncentration regelbundet och vid sjukdomstillstånd som påverkar vätskebalansen. Vid koncentrationsprover som avviker från referensintervallet ska psykiatrin kontaktas.

Källa: Socialstyrelsens Indikatorer för god läkemedelsterapi hos äldre 2017.

* Dessa läkemedel bör tillfälligt sättas ut vid rubbad vätskebalans, till exempel värme, feber och diarréstillstånd.

Njursvikt och läkemedel

Kreatininvärdet påverkas förutom av njurfunktionen bland annat även av ålder, kön och muskelmassa. Vid 70 års ålder har nästan hälften av patienterna med normalt kreatinin sänkt GFR. För att få ett mer tillförlitligt värde på patientens njurfunktion är det därför viktigt att beräkna estimerat GFR (eGFR).

eGFR

När kreatinin bestäms utsvaras automatiskt relativt eGFR (ml/min/1,73 m²) baserat på kreatinin. Det är i de flesta fall tillräckligt för att dosera läkemedel. När det gäller läkemedel med smal terapeutisk bredd eller när patientens kroppsvikt avviker mycket från "normen" rekommenderas att man räknar ut absolut eGFR. Det görs utifrån relativt eGFR, vikt och längd på www.egfr.se.

Blodtrycksmål vid njursvikt

≤ 140/90

≤ 130/80 vid albuminuri (U-Alb/Krea-index ≥ 3 g/mol).

ACE-hämmare eller ARB bör användas vid albuminuri.

Kreatinin och kalium måste kollas om efter att ACE-hämmare eller ARB satts in eller dosökats. För diabetiker gäller samma rekommendationer.

Metformin

GFR 30–45 ml/min/1,73 m²: Maxdos 500 mg x 2.

GFR < 30 ml/min/1,73 m²: Metformin ska sättas ut.

NSAID

NSAID ska användas med stor försiktighet och restriktivitet till patienter som är äldre, kärlsjuka, diabetiker, har hjärtsvikt/diuretika eller kronisk njursjukdom. I dessa fall endast korta kurer (< 5 dygn) med lägre dos.

NSAID får **aldrig** ges till njurtransplanterade patienter, dialyspatienter eller patienter med GFR < 30 utan att rådgöra med njurmedicinare först.

Viktigt

Alla patienter som står på metformin, NSAID och/eller ACE-hämmare/ARB ska vara välinformerade om att preparaten tillfälligt ska sättas ut vid hög feber, gastroenterit, dehydrering och akut njursvikt.

Se också "Tidig upptäckt och initial utredning av kronisk njursjukdom" på intranätet.

Läkemedel vid vård i livets slutskede

De flesta palliativa läkemedel ingår inte i förmånen. För patienter med sjukvårdsinsats av kommunen (hemsjukvård eller särskilt boende) är huvudregeln att läkemedel i de kommunala förråden används. De ska förskrivas som recept för att synas på läkemedelslistorna i NCS Cross, NPÖ och Journalen via nätet men ska ej hämtas ut på apotek. Ordination för dospatient ska göras i Pascal.

Patienter med sjukvårdsinsats av kommun (ej enbart hemtjänst)

Dospatienter: Förskriv som helförpackning i Pascal. Ange OBS SKA EJ HÄMTAS UT PÅ APOTEK i doseringsanvisningen.

Icke dospatienter: Det finns receptfavoriter och favoritpaket med tillägget SKA EJ HÄMTAS UT PÅ APOTEK i doseringsanvisningen. Sök på *palliativ i favoriter.

Skriver du recept utan favorit ska doseringsanvisningen kompletteras med OBS SKA EJ HÄMTAS UT PÅ APOTEK.

Patienter som ej har sjukvårdsinsats av kommun

Förskriv som vanligt. I NCS Cross finner du receptfavoriter och favoritpaket genom att söka *palliativ.

Läkemedel som kan rekommenderas i livets slutskede oavsett diagnos

- **Mot smärta till opioidnaiva:** morfin 10 mg/ml 2,5–5 mg (0,25–0,5 ml) sc vid behov. Beakta njurfunktionen.
- **Mot smärta till patienter med stående opioidmedicinering:** ge 1/6 av den parenterala dygnsdosen morfin sc vid behov. Obs att olika opioider inte är dosekvivalenta och att 10 mg morfin po motsvarar cirka 3–5 mg sc/iv (beroende av individens förstapassageeffekt)**.
- **Illamående:** haloperidol (Haldol) 5 mg/ml 1–2,5 mg (0,2–0,5 ml) sc vid behov max 2 gånger per dygn.
- **Ångest:** midazolam 5 mg/ml initialt 1,25–2,5 mg (0,25–0,5 ml) sc vid behov.
- **Rosslighet:** glykopyrron (Robinul) 0,2 mg/ml. Ge 0,2 mg (1 ml) sc vid behov.
- **Mot andnöd:** i första hand morfin och i andra hand midazolam, doserade enligt ovan. Furosemid (Furix) 10 mg/ml 20–40 mg (2–4 ml) iv kan ges vid hjärtsviktsorsakad andnöd.

För administration via läkemedelspump krävs särskild kunskap.

Källa: www.palliativregistret.se och Läkemedelskommittén Blekinge.

** Konverteringstabell för opioider se bakgrundsmaterial under Smärta. Innehållet i kommunernas läkemedelsförråd hittar du på sidan Om läkemedel på intranätet.

Hur gör vi vid nutritionsproblem?

Ofrivillig viktförlust, ättsvårigheter och undervikt (BMI < 20 under 70 år, < 22 över 70 år) är tre parametrar som ger risk för undernäring. Vid identifierad risk gör läkaren en utredning för att fastställa bakgrund, art och grad av nutritionsproblemet. Finns bakomliggande sjukdom?

Nutritionsbehandling

I första hand ges råd om måltidsordning och livsmedelsval för att öka patientens energi- och proteinintag. Det kan vara att fördela maten på många små måltider, äta något proteinrikt till varje mål, berika maten, äta dessert dagligen och välja energirika drycker.

Komplett näringsdryck är ett komplement när vanlig mat inte räcker för att tillfredsställa en persons behov energi, protein och övriga näringsämnen. Det behövs en tydlig ordination med angivelse av typ, mängd och tidpunkt för intag för att kunna utvärdera behandlingen. *Ordnationen ska journalföras, följas upp och utvärderas.*

Kompleta näringsdrycker på marknaden:

(utan inbördes ordning)

Fortimel Energy

Fresubin energy Drink

Resource Komplett Näring

Näringsdryckerna ovan ger 300 kcal/förpackning, 11–12 g protein samt vitaminer och mineraler. De finns i 4 x 200 ml, valfria eller blandade smaker kan anges på livsmedelsanvisningen.

Livsmedelsanvisning för Region Blekinge finns under blanketter i EyeDoc under namnet *Livsmedel/näringspreparat för personer över 16 år*. **Patientens egenavgift ska anges** och för 2021 är den för ett kosttillskott per dag 180 kr/månad och för två kosttillskott per dag 360 kr/månad och så vidare. Överskjutande kostnad debiteras Region Blekinge.

Remiss till dietist

För individualiserade råd och individanpassad ordination rekommenderas dietistkontakt. Patienter med långvariga nutritionsproblem ska alltid remitteras.

Mer information om nutrition finns på intranätet under Service och stöd/Stöd till verksamhet/Vård och medicinskt stöd/Nutrition.

Läkemedel och miljö

Region Blekinge arbetar för att höja kunskapen hos allmänhet och förskrivare om läkemedels miljöpåverkan. Många läkemedel går igenom kroppen och kommer ut i avloppet i oförändrad form eller som aktiva metaboliter. Läkemedelsrester kan sedan nå vattendrag och grundvattnet trots passage genom avloppsreningsverken. Olika substanser har olika påverkan på miljön.

Nedan följer råd för god användning och hantering av läkemedel:

- Överväg alltid om läkemedel är nödvändigt.
- Gör läkemedelsgenomgångar för att undvika onödig läkemedelsanvändning.
- Förskriv inte större mängd läkemedel än vad som beräknas gå åt.
- Följ nationella rekommendationer för användning av antibiotika (Strama).
- Verka för en minskad och korrekt kassation av läkemedel:
 - Uppmana patienterna att återlämna överblivna läkemedel till apoteket. Vissa läkemedelsberedningar innehåller mycket läkemedel även efter användning tex smärt-, hormon- och nikotinplåster, vaginalringar med hormoner samt inhalatorer.
 - Inom vården ska läkemedel kasseras enligt rutin på intranätet. Sök på Cytostatika, läkemedelsavfall och läkemedelsförorenat avfall.

Mer miljöinformation:

- Information om läkemedel och miljö på janusinfo.se (Region Stockholm).
- lakemedelsboken.se, kapitel Läkemedel och miljö.
- Miljöinformation i fass.se
- mistrapharma.se

Biverkningsrapportering

Varför, när, vem och hur rapporterar jag en biverkan av läkemedel?

Varför?

För att öka kunskapen om läkemedel och därmed bidra till en säkrare läkemedelsanvändning. Vid godkännandet av nya läkemedel är endast de vanligaste biverkningarna kända. Biverkningsrapportering är av stor betydelse för att okända biverkningsmönster skall bli kända när de kommit i normalt bruk hos patienten. Signaler om biverkningar kan leda till att Läkemedelsverket begränsar användningen, omprövar godkännandet eller startar säkerhetsuppföljning.

När?

Samtliga misstänkta biverkningar ska snarast rapporteras till Läkemedelsverket. Särskilt viktigt är det vid allvarliga eller okända biverkningar, de som tycks öka i frekvens och för de läkemedel som står under utökad övervakning ▼. Även biverkningar i samband med felanvändning, förgiftning, överdosering, missbruk och bristande effekt ska rapporteras enligt regelverket.

▼ = Läkemedel med utökad övervakning t.ex. nya läkemedel, biologiska läkemedel där mer information behövs. Symbolen syns överst i Fass-texten, produktresumén och bipacksedeln.

Vem?

Sjukvården har en lagstadgad skyldighet att rapportera misstänkta biverkningar. Alla läkare, tandläkare, sjuksköterskor och farmaceuter kan rapportera biverkningar.

Hur?

Via blankett i EyeDoc i journalen (ange biverkning i sökordsrutan). Information om rapportör och patient fylls i per automatik. Rapporten ska sparas i patientens journal. Rapport + bilagor (till exempel läkemedelslista, epikris och lablista) skrivs ut och skickas till Läkemedelsverket.

Anafylaxibehandling

Vanliga orsaker: födoämnen, bi- och getingstick, läkemedel

Adrenalin är det viktigaste läkemedlet och ska ges tidigt och intramuskulärt i låret.

Indikationer	Läkemedel	Adm. sätt	Dos vuxna	Dos barn	Effekt
Kraftig urtikaria Andnöd Hypotension Allmän- påverkan Kraftiga buk- smärtor och kräkningar	Injektion Adrenalin 1 mg/ml eller Adrenalin- penna (Olika typer och styrkor finns)	Intra- muskulärt i lårets utsida	0,3–0,5 ml Adrenalin- penna 0,3-0,5 mg	0,01 ml/kg Max 0,5 ml eller Adrenalinpenna < 20 kg: 0,15 mg* ≥ 20 kg: 0,3 mg	Inom 5 minuter. Upprepa vid behov var 10:e minut.
Astma	Egen bronk- vidgande medicin	Inhalation pulver/ spray	4–6 doser	2–6 doser	Inom 5 minuter. Upprepa vid behov var 10:e minut.
Alla	desloratadin (munlöslig tablett) 2,5/5 mg (eller annat antihistamin i dubbel dos)	per os	10 mg	< 6 år 2,5 mg 6–12 år 5 mg	Inom 30–60 minuter.
Alla	Tablett Betameta- son/Beta- pred 0,5 mg	per os (tuggas, sväljes hela eller löses i vatten)	10 tabl.	< 6 år 6 tabl ≥ 6 år 10 tabl	Först efter 2–3 timmar.

- Vid anafylaxi ska patienten akut till sjukhus. Ring 112!
Res aldrig med egen bil.
- Dokumentera reaktionen.

Ursprungligt dokument se Anafylaxi 2015, SFFA

* Kan ges till barn under 10 kg.

Typ 2-diabetes

Råd om fysisk aktivitet är viktigt vid typ 2-diabetes.

Preparat lämpliga vid: ● njursvikt ♥ hjärtsjukdom ● fetma

Basbehandling

metformin *Metformin*

Tilläggsbehandling ska individualiseras.

Tilläggsbehandling

Se subventionsbegränsningar.

SGLT-2 – hämmare ♥

empagliflozin *Jardiance*

dapagliflozin *Forxiga*

GLP-1-analog ♥ ●

liraglutid *Victoza*

semaglutid *Ozempic*

dulaglutid *Trulicity**

DPP-4-hämmare ●

sitagliptin *Januvia*

linagliptin *Trajenta*

Insulinfrisättare

SU-glipizid *Mindiab*

repaglinid ● *Repaglinid*

Insulin ●

Måltidsinsulin

insulin lispro

Insulin lispro Sanofi 100E/ml

Humalog 200E/ml

insulin aspart

Insulin aspart Sanofi 100E/ml

Medellångverkande

humant insulin NPH *Humulin NPH*

Insulatard

Kombinationsinsulin

insulin lispro + insulin lispro protamin

Humalog Mix 25,50

insulin aspart + insulin aspart

protamin *NovoMix 30*

Långverkande insulinanalog

insulin glargin *Abasaglar 100E/ml*

Toujeo 300E/ml

* Subventioneras ej tillsammans med basinsulin.

Typ 2-diabetes behandlingsalgoritm				
Rökstopp och levnadsvanor				
Etablerad hjärt-kärlsjukdom (ischemisk hjärtsjukdom, stroke/TIA, perifer arteriell kärlsjukdom)	Hjärtsvikt, kronisk njursjukdom (albuminuri)	Nedsatt njurfunktion (beakta eGFR)	Fetma (BMI>30)	Äldre/sköra
<ol style="list-style-type: none">1. metformin och2. empagliflozin och/eller3. liraglutid, semaglutid eller dulaglutid	<ol style="list-style-type: none">1. metformin och2. dapagliflozin eller empagliflozin och/eller3. liraglutid, semaglutid eller dulaglutid Undvik glitazon	<ol style="list-style-type: none">1. linagliptin eller sitagliptin och/eller2. repaglinid och3. humant insulin NPH eller4. kombinationsinsuliner	<ol style="list-style-type: none">1. metformin och2. liraglutid, semaglutid eller dulaglutid och/eller3. empagliflozin eller dapagliflozin	<ol style="list-style-type: none">1. metformin och/eller2. sitagliptin eller linagliptin och/eller3. repaglinid och/eller4. insulin, främst dagtid

Insulin bör användas vid symtomgivande hyperglykemi vid diabetesdebut, annan akut sjukdom och högdos kortisonbehandling. För att se mer om tilläggsbehandling vid typ 2-diabetes och samsjuklighet, se bakgrundsmaterial.

Osteoporos

Rutin för hantering av intravenösa och subkutana preparat i Hälsovalet finns på intranätet under PM och vårdprogram. Zoledronsyra och denosumab ska rekvideras.

Förstahandsval vid benspecifik behandling:

alendronsyra *Alendronat*
veckotabl.

alendronsyra + kalciumkarbonat + vitamin D3 *Tridepos*

zoledronsyra *Aclasta*
infusion iv 1 gång/år

Välj zoledronsyra vid misstanke om dålig compliance på peroral behandling eller svårighet att svälja.

Andrahandsval vid benspecifik behandling:

denosumab *Prolia*
injektion sc var 6:e månad

Välj denosumab vid njursvikt (GFR < 35 ml/min). Detta är ett andra-

handspreparat på grund av annan verkningsmekanism som ger kortvarigare effekt.

Alla utom Tridepos kombineras med:
kalk och vitamin D3 *Kalcipos-D x 2*
Kalcipos-D forte x 1

All aktiv osteoporosbehandling skall kombineras med kalk och vitamin D3, men är ensam ingen osteoporos-behandling. Behandling med kalk och vitamin D3 rekommenderas fortgå något år efter avslutad behandling med bisfosfonat (alendron- eller zoledronsyra) då läkemedlet inlagras i skelettet och fortsätter att utöva en metabol påverkan på skelettet även en tid efter utsättning. Kalk och D-vitamin används också vid glukokortikoidbehandling.

Endokrinologi

Glukokortikoider – systemisk behandling

betametason *Betametason*
Betapred

prednisolon *Prednisolon*

D-vitaminbrist

(s-25-OH-vitamin D < 25 nmol/L)

kolekalciferol *Benferol 800 IE*
Divisun 2000 IE

Hypotyreoos

levotyroxin *Levaxin*

Hematologi

Medel vid anemier

ferrosulfat *Duroferon** tabl.

ferroglycinsulfat *Niferex** tabl.

järnkarboximaltos *Ferinject* inj/inf

cyanokobalamin *Betolvex*

Betolvidon

folsyra *Folsyra*

* Saknar förmån.

Smärta

Fysisk aktivitet vid artros och långvarig smärta är en avgörande faktor för förbättrad prognos, fysisk funktion och ökad livskvalitet, se bakgrundsmaterial. För konverteringstabell för starka opioider, se regionblekinge.se eller bakgrundsmaterial.

Akut smärta

paracetamol *Alvedon*

NSAID

ibuprofen *Brufen*

Ibumetin

naproxen *Naproxen*

Svaga opioider

Se bakgrundsmaterial.

Starka opioider

morfin *Morfin*

Långvarig smärta

paracetamol *Alvedon*

NSAID

naproxen *Naproxen*

Överväg ulcusprofylax till riskpatient.

Se bakgrundsmaterial.

Starka opioider

OBS! Glöm inte laxantia.

morfin *Dolcontin***

buprenorfin *Buprenorphine*

Norspan

Vid långvarig benign smärta utan känd orsak har opioider tveksam effekt. För individuella överväganden se bakgrundsmaterial.

Neuropatisk och nociplastisk smärta

amitriptylin *Amitriptylin*

gabapentin *Gabapentin Orion****

*Gabapentin 1A Farma****

duloxetin *Duloxetin*

Vid trigeminusneuralgi:

karbamazepin *Tegretol*

Medel vid gikt

Akut behandling

naproxen *Naproxen*

prednisolon *Prednisolon*

Förebyggande behandling

allopurinol *Allopurinol*

Glukokortikoider

För injektion

metylprednisolon *Depo-Medrol*

(små leder och periartikulärt)

triamcinolon *Lederspan*

(mellanstora och stora leder)

För blandning med lokalanestetika, styrkor och dosering, se bakgrundsmaterial.

För systemiskt bruk

betametason *Betametason*

Betapred

prednisolon *Prednisolon*

Cancerrelaterad smärta

Behandlingsbasen i farmakologisk behandling av cancersmärta är opioidpreparat. Ibland kan kombination med läkemedel med andra verkningsmekanismer behövas, se bakgrundsmaterial. Dosering i livets slutskede, se sidan 11 i Reklistan.

** Vid leveransproblem: långverkande oxikodon (depotberedning).

*** Byts ej på apotek på grund av epilepsiindikation. Stor prisskillnad.

Hjärta – Kärl

Vid all form av hjärt-kärlsjukdom rekommenderas rökstopp och anpassad fysisk aktivitet, se bakgrundsmaterial.

Hypertoni

ACE-hämmare

enalapril	<i>Enalapril</i>
ramipril	<i>Ramipril</i>

ARB

kandesartan	<i>Candesartan</i>
losartan	<i>Losartan</i>

Diuretika (lågdos)

bendroflumetiazid	<i>Salures</i>
-------------------	----------------

Kalciumantagonister

amlodipin	<i>Amlodipin</i>
-----------	------------------

Hjärtsvikt

Basbehandling vid hjärtsvikt är behandling med RAAS-blockad, betablockerare och MRA i högsta tolererbara dos.

ACE-hämmare

enalapril	<i>Enalapril</i>
ramipril	<i>Ramipril</i>

ARB

kandesartan	<i>Candesartan</i>
valsartan	<i>Valsartan</i>

Betablockare

bisoprolol	<i>Bisoprolol</i>
metoprolol	<i>Metoprolol</i>

Mineralkortikoid-receptorantagonist (MRA)

spironolakton	<i>Spironolakton</i>
---------------	----------------------

Övriga medel

furosemid	<i>Furix</i>
digoxin	<i>Digoxin</i>

Kronisk kranskärlssjukdom

Nitrater

Långverkande

isosorbidmononitrat	<i>Imdur</i>
---------------------	--------------

Snabbverkande

glyceryltrinitrat	<i>Suscard</i>
nitroglycerin	<i>Glytrin</i>
	<i>Nitrolingual</i>

Betablockare

bisoprolol	<i>Bisoprolol</i>
metoprolol	<i>Metoprolol</i>

Kalciumantagonister

amlodipin	<i>Amlodipin</i>
-----------	------------------

Läs om spasmangina i bakgrundsmaterial.

Lipidsänkare

Se hyperkolesterolemi.

Trombocythämmare

acetylsalicylsyra	<i>Trombyl</i>
	<i>Acetylsalicylsyra</i>

Vid intolerans mot acetylsalicylsyra

klopidogrel	<i>Clopidogrel</i>
-------------	--------------------

Akuta koronara syndrom

ticagrelor	<i>Brilique</i>
acetylsalicylsyra	<i>Trombyl</i>
	<i>Acetylsalicylsyra</i>

Sekundärprevention efter hjärtinfarkt

Betablockare
metoprolol *Metoprolol*

ACE-hämmare
ramipril *Ramipril*

Trombocythämmare
acetylsalicylsyra *Trombyl*
Acetylsalicylsyra

Se bakgrundsmaterial.

Vid intolerans mot acetylsalicylsyra
klopidogrel *Clopidogrel*

Lipidsänkare
Se hyperkolesterolemi.

Hyperkolesterolemi

Statin
atorvastatin *Atorvastatin*
rosuvastatin *Rosuvastatin*

Tilläggsbehandling
ezetimib *Ezetimib*

Trombos, embolisjukdom

Peroralt antikoagulans
apixaban *Eliquis*
warfarin *Warfarin*
rivaroxaban *Xarelto*

Förmaksflimmer

Tromboemboliprofylax

För riskalgoritm för värdering av emboliserisk (CHA₂DS₂-VASc) och blödningsrisk, se bakgrundsmaterial. Alla patienter med AK-behandling ska registreras i Journalia.

Faktor Xa hämmare

apixaban *Eliquis*
edoxaban *Lixiana*
rivaroxaban *Xarelto*

Trombinhämmare

dabigatran *Pradaxa*

Vitamin-K antagonist

warfarin *Warfarin*

Arytmibehandling

bisoprolol *Bisoprolol*
metoprolol *Metoprolol*
verapamil *Verapamil*
Isoptin
Isoptin Retard

Se bakgrundsmaterial.

Perifer kärlsjukdom

Trombocythämning/ antikoagulation

Kombinera acetylsalicylsyra och rivaroxaban i lågdos. OBS! Sköts inte av AK-mottagningen.

acetylsalicylsyra *Trombyl*
Acetylsalicylsyra
rivaroxaban *Xarelto*

Vid intolerans mot acetylsalicylsyra

Ge enbart klopidogrel.
klopidogrel *Clopidogrel*

Lipidsänkare

Se hyperkolesterolemi.

Andningsorgan

Vårdprogram för astma och allergi hos barn finns på intranätet under PM.

Nässjukdomar

oximetazolin	Nezeril
levokabastin	Livostin
mometason	Mometason
budesonid	Desonix

Allergi

loratadin	Loratadin
cetirizin	Cetirizin
desloratadin	Desloratadin
	Caredin munsönd.tabl.
	Aerius oral lösn. (1–5 år)

betametason	Betametason/Betapred
prednisolon	Prednisolon

Adrenalinpenna

adrenalin	EpiPen
	Jext

Astma

Det är viktigt att patienten tar och får i sig sina mediciner. Kontrollera inhalationsteknik. Vid tveksamhet rekommenderas andningsbehållare. Se nästa spalt.

Steg 1: till alla astmatiker vid behov Kortverkande β_2 -stimulerare (SABA)

salbutamol	Buventol Easyhaler
	Ventilastine Novolizer
	Airomir spray*

Från steg 2: Inhalationssteroider (ICS)

budesonid	Giona Easyhaler
	Novopulmon Novolizer
flutikason	Flutide Evohaler*

Från steg 3:

Långverkande β_2 -stimulerare (LABA)

formoterol	Formatrix Novolizer
salmeterol	Serevent Evohaler*

ICS-LABA

budesonid/formoterol	Bufomix Easyhaler
beclometason/formoterol	Innovair spray*

Övrig astmabehandling Antileukotriener (LTRA)

montelukast	Montelukast
-------------	-------------

Steroider p.o. Vid tillfällig försämring där ökning av inhalationssteroid ej hjälper.

betametason	Betapred/Betametason
prednisolon	Prednisolon

Rökavvänjning

Motiverande samtal bör ges samtidigt. Se bakgrundsmaterial.

1 Receptfria nikotinersättningsmedel	
2 vareniklin	Champix

Andningsbehållare

Andningsbehållare är ett säkert sätt att tillgodogöra sig sina inhalationer vid både astma och KOL. Spray eller Softmist (Respimat) kan doseras i behållaren (1 dos, 5 andetag) och patienten kan inhalera utan krav på inspirationskraft eller teknik. Var noggrann med rengöringen. Andningsbehållare förskrivs på Hjälpmedelskort och rekommenderade är: Optichamber Diamond Vortex Aerochamber.

* Läkemedel lämpliga för andningsbehållare.

KOL (Kronisk Obstruktiv Lungsjukdom)

Rökstopp/rökavvänjning ska alltid ingå vid behandling av KOL hos rökare. Kontrollera inhalationsteknik. Vid tveksamhet rekommenderas andningsbehållare. Se sidan 22.

Behandlingsrekommendationer enligt GOLD Guidelines

CAT och mMRC är symtomskattingsskalor. Se bakgrundsmaterial.

≥ 2 moderata exacerbationer eller ≥ 1 som kräver sjukhusvård

0–1 lindrig/moderat exacerbation, ej sjukhusvård

C	D
A	B

Få symtom CAT < 10 mMRC 0–1	Mer symtom CAT ≥ 10 mMRC ≥ 2
--------------------------------------	---------------------------------------

GOLD A: SABA eller SAMA

GOLD B: LAMA eller LABA

Kombinationspreparat kan ordinerars direkt om CAT>20

GOLD C: LAMA eller LAMA/LABA

Kombinationspreparat kan ordinerars direkt om CAT>20.

GOLD D: LAMA/LABA eller kombination av ICS/LAMA/LABA.

Kortverkande β 2-stimulerare (SABA)

salbutamol *Buventol Easyhaler*
Ventilastin Novolizer
*Airomir spray**

Kortverkande muskarinagonist (SAMA)

ipratropium *Atrovent*

Långverkande muskarinagonist (LAMA)

tiotropium *Spiriva Respimat** 24 h dos.
aklidinium *Eklira Genuair* 12 h dos.

Långverkande β 2-stimulerare (LABA)

olodaterol *Striverdi Respimat** 24 h dos.
formoterol *Formatrix Novolizer* 12 h dos.

LAMA/LABA:

oloterol/tiotropium *Spolto Respimat** 24 h dos.
formoterol/aklidinium *Duakliir Genuair* 12 h dos.

Inhalerad kortikosteroid (ICS)/LABA:

budesonid/formoterol *Bufomix Easyhaler* 12 h dos.
beklometason/formoterol *Innovair spray** 12 h dos.

Trippelbehandling ICS/LAMA/LABA

flutikasonfuroat/umeklidinium/
vilanterol *Trelegy Ellipta* 24 h dos.
beklometason/formoterol/
glykopyrtronium *Trimbow** 12 h dos.

* Läkemedel lämpliga för andningsbehållare.

Hudsjukdomar

Behandlingsinstruktioner samt **smörjscheman** för flertalet hudsjukdomar finns på intranätet under Hud PM och vårdprogram.

Eksem

Mjukgörande betraktas som egen-vårdsmedel, kan köpas receptfritt. Receptförskrivning endast vid svårare eksem, psoriasis eller annan komplicerad hudsjukdom med större utbredning på kroppen.

Basbehandling mjukgörande kräm

Fetthalt anges i %.

Barn

- 1 **glycerin** *Lipikar Baum Ap +** (33 %)
*Minicare** (60 %)
- 1 **glycerin, lanolin** *Decubal clinic** (38%)
- 2 **petrolatum** *Locobase (ej LPL)** (70 %)
- 3 **glycerin** *Miniderm* (24 %)

Vuxna

- 1 **karbamid** *Canoderm* (22 %)
- 2 **propylenglykol** *Oviderm* (20%)
Propyderm (24 %)
Propyless (9 %) lotion

Handeksem

glycerin *Locobase Repair**

Lätt eksem, ansiktseksem

Barn

hydrokortison
Hydrokortison salva (gr I)

Äldre barn, tonåringar

hydrokortison *Mildison Lipid* (gr I)

Vuxna

hydrokortison *Mildison Lipid* (gr I)
klobetason *Emovat*** kräm (gr II)

Torrt, grovt eksem

Barn

klobetason *Emovat*** salva (gr II)

Vuxna

mometason
Mometason salva, kräm (gr III)
Ovixan kräm (gr III)
Elocon salva (gr III)

betametason

Betnovat salva, kräm (gr III)

Övrigt aktivt eksem, vätskande, sårigt, ej infekterat

Barn

klobetason *Emovat*** kräm (gr II)

Vuxna

mometason *Ovixan* kräm (gr III)
Mometason kräm (gr III)
betametason *Betnovat* kräm (gr III)

Ögonlockseksem

hydrokortison

Ficortril ögonsalva (gr I)

Infekterat eksem

betametason + kliokinol

Betnovat med chiniform (gr III)

Vid leveransproblem: betametason-neomycin i Essex kräm.

Ev. kaliumpermanganatbadning 0,1 %

Se bakgrundsmaterial.

* Handelsvara, kan ej skrivas på recept.

** Vid leveransproblem: Locoid (hydrokortison-17-butytrat).

Seborroiskt eksem

(Lämna skriftlig patientinformation)

ketokonazol *Ketokonazol* schampo

mometason *Ovixan* lösning (gr III)

Elocon lösning (gr III)

betametason

Betnovat lösning (gr III)

Ansikte/öron/hudveck

mikonazol + hydrokortison

Cortimyk (gr I)

Psoriasis

Kroppen/hårbotten

1 **mometason** *Ovixan* (gr III)

Mometason (gr III)

1 **betametason** *Betnovat* (gr III)

2 **betametason + kalcipotriol**

Daivobet salva, gel (gr III)

Enstilar skum (gr III)

Hudveck/ansikte

klobetason *Emovat*** (gr II)

ekonazol + triamcinolon

Pevisone (gr II)

Akne

1 **adapalen** *Differin*

1 **bensoylperoxid** *Basiron*

2 **adapalen + bensoylperoxid**

Epiduo

3 **klindamycin + bensoylperoxid**

(högst 12 veckor) *Duac****

3 **klindamycin + tretinon**

(högst 12 veckor) *Acnatac*

4 **lymecyklin**

(högst 12 veckor) + alltid lokalbehandling
i kombination och efteråt

Tetralysal

Obs! Tvätt- och smörjråd på intranätet
under Hud PM och vårdprogram.

Rosacea

1 **azelainsyra** *Finacea*

1 **metronidazol** *Rosazol*

Rozex

2 **ivermectin** *Soolantra*

3 **lymecyklin** *Tetralysal*

3 **doxycyklin** (lågdos) *Oracea****

Viktigt: solskydd SPF 50 används alltid
vid rosacea.

Kutana svampinfektioner

Jästsvamp

klotrimazol *Canesten*

Dermatofyter

Hud

terbinafin *Terbinafin* kräm

Nagel

(endast odlingsverifierad)

terbinafin *Terbinafin* tabl.

Huvudlöss

1 **dimetikon** *Hedrin**

2 **disulfiram + bensylbensoat**

Tenutex

Skabbinfektion

disulfiram + bensylbensoat *Tenutex*

(Obs! 2 behandlingar med 5–7 dagars
mellanrum).

Aktinisk keratos

1 **fluorouracil + salicylsyra** *Actikerall*

2 **imiquimod** *Zyclara*

Se instruktioner på intranätet under Hud
PM och vårdprogram.

Impetigo

Se Antibiotikaval.

* Handelsvara, kan ej skrivas på recept.

** Vid leveransproblem: Locoid (hydrokortison-17-butytrat).

*** Receptbelagt, men saknar förmån.

Aktiv sårläggning

För mer information se bakgrundsmaterial på regionblekinge.se.

Kompressionsförband

Beräkna ankeltrycksindex (ABPI) på alla patienter med svårålkta sår på ben/fot (kvoten ankeltryck/armtryck)

Flerlagerbandage

Profore (18–25 cm) ABPI >0,8

Profore (25–30 cm) ABPI >0,8

Comprifore Lite LF ABPI 0,6–0,8

Enkelbandage ovan polster

ViTri självfix mellanelastisk/kohesiv binda

Infekterade, vätskande sår

Antimikrobiell behandling

Prontosan

Iodosorb

Medihoney

Aquacel Ag+ Extra (läkarordination silverbehandling 2–4 veckor)

Övrig behandling

Ättiksyrelösning (15 minuter, mot pseudomonas)

Måttligt/rikligt vätskande sår

Kaliumpermanganat (15 minuter)

Iodosorb

Aquacel Extra

Biatain Adesive Border

Kliniderm Foam

Tegaderm (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Mepilex (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Allewyn (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Askina Foam Heel

KlinidermSuperabsorbent dressing Drymax Extra soft

Gul fibrinbeläggning

Debridering av sårbädd

IntraSite gel

DuoDERM (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Medihoney

Iodosorb

PolyMem (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Torr svart nekros

Torrt förband

Fuktig svart nekros

Debridering av sårbädd

IntraSite gel

Iodosorb

PolyMem (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Rena granulerade sår

Aquacel Extra

DuoDERM (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Mepilex (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Allewyn (olika produktformer, se bakgrundsmaterial)

Speciella sårförband

Cutimed epiona (avstannad sårläggning)

Kaltostat (blodstillande)

Sorbact (svampinfektioner i hudveck)

Carboflex (luktabsoberande)

Hydroclean (upprensande)

Cutimed Hydrocontrol (upprensande)

Atrauman (icke vidhäftande silikonnät)

PICO (negativt tryck)

Hud runt såret

sillesse (silikonbaserat hudskydd)

karbamid *Canoderm* (mjukgörande)

propylenglykol *Oviderm*
(mjukgörande)

mometason *Ovixan* (mot eksem)

betametason *Betnovat* (mot eksem)

betametason + kliokinol

Betnovat med chionoform
(mot infekterat eksem)

Vid leveransproblem: betametason-
neomycin i Essex kräm.

zinkoxid *Zinksalva*

(hudskyddande och mot
hypostatiskt eksem)

Zipzoc salvstrumpa

(hudskyddande och mot
hypostatiskt eksem)

Mage – tarm inklusive munhåla

Mun- och tandsjukdomar

För fördjupad information, se "Tandvårdens läkemedel 2020-2021" som finns bland länkarna på Folk tandvårdens startside på intranätet.

Svampinfektioner

- 1 **nystatin** *Nystimex* oral lösning
2 **flukonazol** *Fluconazol*

Kariesprevention natriumfluorid

- Dentan* lösning 0,2 %
Duraphat tandkräm 5000 ppm
Top Dent Fluor dentalgel (0,42 % F)

Muntorrhet

Salivstimulerande tabletter:
Olika fabrikat finns receptfritt på apotek.

Fuktgel: *GUM Hydral* gel
Proxident munfuktgel

Lokalanestetika

benzydamin *Andolex*
Vid behov av lokalbedövning hos barn:
Lidokainhydroklorid Oral Cleaner APL
5 mg/ml, baddas på munslemhinna
högst 3–4 gånger per dygn, men får
inte nedsväljas.

Mage – tarm

Vid funktionell dyspepsi, IBS eller obehag från övre delen av buken är PPI ej indicerat. Se bakgrundsmaterial för information om att minska den onödiga användningen av PPI.

Dyspepsi

Mg + Al-salter *Novaluzid*

Gastroesofageal refluxsjukdom (GERD)

alginsyra *Gaviscon*
omeprazol *Omeprazol*
Använd omeprazol i lägsta effektiva dos.

OBS! Risk för rebound vid utsättning av PPI, överväg nedtrappning. Favorit för nedtrappning finns i NCS Cross.

Ulcusprofylax vid behandling med acetylsalicylsyra och NSAID

Till riskpatienter se bakgrundsmaterial.
omeprazol *Omeprazol*

Magsår

omeprazol *Omeprazol*
För helicobacterorsakat magsår se
bakgrundsmaterial.

Illamående

meklozin *Postafen*
metoklopramid *Primperan*
ondansetron *Ondansetron*
Vid graviditet kan Postafen och
Lergigan Comp användas.

Förstoppning

Bulkmedel

sterkuliagummi *Inolaxol*
ispaghula *Vi-Siblin S*

Osmotiskt aktiva medel

laktulos *Laktulos*
makrogol *Forlax*
laktitol *Importal Ex-Lax*

Motorikstimulerande

natriumpikosulfat *Cilaxoral*

Klyзма

natriumdokusat *Klyx*
laurylsulfat *MicroLax*

Förstoppning hos barn

0-6 månader

laktulos *Laktulos*
1 ml/100 ml modersmjölk ersättning.

Från 6 månader

laktulos *Laktulos*
makrogol *Forlax Junior*
(begränsad förmån)

IBS

sterkuliagummi *Inolaxol*
ispaghula *Vi-Siblin*
loperamid *Loperamid*

Diarré

loperamid *Loperamid*

Hemorroider

lidocain + hydrokortison *Xyloproct*
cinkokain + prednisolon *Scheriproct*

Divertikulit

Se Antibiotikaval.

Pancreasinsufficiens

pankreasenzym *Creon*

Inflammatorisk tarmsjukdom

Rektal behandling

mesalazin *Asacol*
Pentasa
budesonid *Budenofalk* rektalskum

Peroral behandling

mesalazin *Asacol*
Pentasa
Mezavant

Gynekologi

Antikonception

Kombinationspreparat
etinylestradiol + levonorgestrel

Prionelle

etinylestradiol + norgestimät

Amorest

Gestagener

Lågdoserad gestagen:

noretisteron

*Mini-Pe**

levonorgestrel

Kyleena

Mirena

Mellandoserad gestagen:

1 desogestrel

Gestrina

2 drospirinon

Slinda

etonogestrel

Nexplanon

Högdoserad gestagen:

medroxiprogesteron *Depo-Provera*

Akutpreventivmedel

ulipristal

EllaOne

levonorgestrel

Norlevo

Menstruationsförskjutning

noretisteron

Primolut-Nor

medroxiprogesteron

Provera

Rikliga menstruationsblödningar

tranexamsyra

Cyklokapron

levonorgestrel

Mirena

Kombinerade p-piller

Menstruationssmärtor

naproxen

Naproxen

Kombinerade p-piller

PMS

SSRI i adekvat dos eller drospirenoninnehållande p-piller, se bakgrundsmaterial.

Hormonbehandling i klimakteriet

Sekvenspreparat

medroxiprogesteron + estradiol

Divina Plus

noretisteron + estradiol

Novofem

Fast kombination östrogen/gestagen

noretisteron + estradiol

Activelle

medroxiprogesteron + estradiol

Indivina

noretisteron + estradiol (lågdos)

*Eviana**

Östrogen

Om livmodern **inte** finns kvar, ges enbart östrogen utan gestagentillägg.

1 estradiol

Femaneft

2 estradiol

Estradot

Gestagentillägg

medroxiprogesteron

Provera

levonorgestrel

Mirena

Urogenital atrofi

Receptfria alternativ finns, se bakgrundsmaterial.

* Saknar förmån.

Vulvovaginit

Candidainfektion

1 **klotrimazol** *Canesten* vag.kräm/tab.

1 **ekonazol** *Pevaryl* vag.kräm/tab.

2 **fluconazol** *Fluconazol*

2 **miconazol + hydrokortison**
Cortimyk

Bakteriell vaginos

metronidazol *Zidoval* gel

Metronidazol tabl.

dekvalinium *Donaxyl* vag.tabl.

Överaktiv blåsa

Se bakgrundsmaterial, avsnitt Urologi.

Urologi

Erektill dysfunktion

sildenafil *Sildenafil*

Symtomgivande benign prostatahyperplasi

alfuzosin *Alfuzosin*

finasterid *Finasterid*

Överaktiv blåsa

Se bakgrundsmaterial.

Nokturi

Se bakgrundsmaterial.

Neurologi

Migrän

- 1 **paracetamol** *Alvedon*
1 **naproxen** *Naproxen*
2 **sumatriptan** *Sumatriptan tabl.*

Migränprevention

- metoprolol** *Metoprolol*
amitriptylin *Amitriptylin*

Epilepsi

- 1 **lamotrigin** *Lamotrigin Ratiopharm**
*Lamotrigin 1A Farma**
2 **levetiracetam** *Levetiracetam STADA**
*Levetiracetam Orion**

Kramplösande

- diazepam** *Stesolid rektallös.*

Till barn och ungdomar kan som alternativ följande övervägas:

- midazolam** *Buccolam munhålelös.*

Neuropatisk smärta

Se Smärta, sidan 19.

Parkinsonism

- levodopa + benserazid** *Levodopa/Benserazid (Madopark)*
levodopa + karbidopa + entakapon *Levodopa/Carbidopa/Entacapone (Stalevo)*

Dopaminagonist

Se bakgrundsmaterial.

Restless legs

- pramipexol** *Pramipexol tabl.*

Benign tremor

- propranolol** *Propranolol*

Stroke

Sekundärprevention efter cerebral infarkt

- acetylsalisylsyra** *Trombyl*
Acetylsalicylsyra

- klopidogrel** *Clopidogrel*

Lipidsänkande behandling Se sidan 21.

Hypertonibehandling Se sidan 20.

Sekundärprevention efter cerebral infarkt med flimmer

Se Hjärta –Kärl, sidan 21.

Psykiatri

Fysisk aktivitet kan vara en betydelsefull del i terapin vid ångest, depression, schizofreni och bipolär sjukdom. Se bakgrundsmaterial.

Alkoholbruksyndrom

- akamprosat** *Campral*
naltrexon *Naltrexon*

- disulfiram** *Antabus*
B-komplex folsyra *Beviplex Forte*
Folacin

* Byts ej på apotek på grund av epilepsiindikation. Stor prisskillnad.

Sömnstörning

OBS! Använd icke-farmakologiska metoder i första hand. För alternativ se "Sov bra – utan sömnmedicin" på 1177.se.

1 **zopiklon** *Zopiklon*

2 **zolpidem** *Zolpidem*

2 **propiomazin** *Propavan*

Se motivering i bakgrundsmaterial.

Depression

1 **sertralin** *Sertralin*

Välj det SSRI-preparat som är lämpligt; beakta interaktioner, biverkningar och effekt av tidigare antidepressiv behandling.

2 **mirtazapin** *Mirtazapin*

2 **venlafaxin** *Venlafaxin*

(Dos \geq 150 mg för noradrenerg effekt)

Tillfällig ångest

OBS! Informera om symtom och använd icke-farmakologiska ångesthanteringsstrategier i första hand. Se bakgrundsmaterial.

1 **hydroxizin*** *Atarax*

1 **prometazin*** *Lergigan*

2 **oxazepam** *Oxascand*

Ångestsyndrom

Generaliserad ångest, paniksyndrom, social fobi, tvångssyndrom, post-traumatiskt stressyndrom.

sertralin *Sertralin*

Kognitiva sjukdomar

Vid säkerställd diagnos kan följande preparat övervägas:

Alzheimertyp Mild – måttlig

kolinerashämmare *Donepezil*

Rivastigmin

Galantamin

Måttlig – svår

memantin *Memantin*

Som tillägg till kolinerashämmare eller i monoterapi.

OBS! För andra typer såsom frontotemporal lobär degeneration, Lewykroppstyp, vaskulär typ och Parkinsonstyp se bakgrundsmaterial.

Beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom (BPSD)

Se bakgrundsmaterial.

Behandling av äldre

Sömnstörning

zopiklon *Zopiklon*

Depression

sertralin *Sertralin*

Tillfällig oro/ångest

oxazepam *Oxascand*

Ej stående behandling.

Oro/ångest med depressiva inslag

sertralin *Sertralin*

Oro/ångest med psykotiska inslag (och otillräcklig effekt av antidepressiv behandling)

risperidon *Risperidon*

Behandling av barn och ungdomar

Se bakgrundsmaterial.

Behandling av gravida och ammande

Se bakgrundsmaterial.

* **OBS!** Risk för dosberoende QT-påverkan.

Ögon

Konjunktivit

Kornealskador/Svetsblänk

1 **kloramfenikol**

Kloramfenikol salva

Vid restnotering välj droppar + ev. smörjande.

2 **fucidinsyra**

Fucithalmic

3 **azitromycin**

Azyter

Hordeolum, inflammerad vassel, kronisk varig blefarokonjunktivit

hydrokortison + antiinfektiva

Terracortril med Polymyxin B
(max 7–10 dagar)

kloramfenikol

Kloramfenikol salva

Antiallergika/ avsvällande medel

Receptfria

1 **natriumkromoglikat** *Lecrolyn sine*

2 **emedastin** *Emadine*

2 **ketotifen** *Zaditen*

Receptbelagt

2 **olopatadin** *Opatanol*

Tårsubstitut

Vid torra ögon utan bakomliggande sjukdom rekommenderas receptfria produkter. Tänk på att torra ögon kan orsakas av läkemedel.

Vid bakomliggande sjukdom kan nedanstående receptförskrivas.

hypromellos *Hyprosan* droppar
(utan konserveringsmedel)

**povidon
karbomer** *Oculac* droppar
Oftagel gel
(flaska = med konserveringsmedel)
(engångspipett = utan konserveringsmedel)

Oculentum simplex om behov av smörjande natttid finns och urglasförband inte används. Keratokonjunktivitissicca och facialis pares är förmånsberättigande diagnoser.

Vid herpes simplex i eller vid ögonen, se bakgrundsmaterial.

Öron

Extern otit

1 **hydrokortison + antiinfektiva**

Terracortril med Polymyxin B

2 **hydrokortisonbutyrat**

Locoid kutan lösning

Plaströrsflytning

hydrokortison + antiinfektiva

Terracortril med Polymyxin B

Support för läkemedel i journalsystem

NCS Cross och Pascal 0455-73 62 00, knappval 3
.....helpdesk.vardsystem@regionblekinge.se

Dosleverantör, leverantörsbyte under april 2021

Apotekstjänst till april.....010-221 69 70
Apoteket AB från april 0771-210 210

Öppenvårdsapotek

Apotek Hjärtat ICA Maxi, Lyckeby010-499 06 32
Apoteket Pantern, Lyckeby 010-447 66 48
Kronans apotek, Lyckeby0455-37 86 31
Lloydsapotek Amiralen, Lyckeby 0455-37 69 00
Apotek Hjärtat Blekingesjukhuset, Karlskrona 010-499 00 66
Apoteket Wachtmeister, Karlskrona010-447 70 41
Kronans Apotek, Karlskrona 0455-107 45
Apotek Hjärtat, Rödeby010-499 06 61
Apoteksgruppen, Jämjö.....0455-594 10
Apoteksgruppen, Ronneby 0457-105 70
Apoteket Snäckan, Ronneby 010-447 64 24
Apotek Hjärtat ICA Maxi, Ronneby010-499 07 49
Kronans Apotek, Ronneby 0457-32 93 80
Kronans Apotek, Kallinge.....0457-210 80
Apotek Hjärtat ICA Maxi, Karlshamn 010-499 04 52
Apoteket Ugglan, Karlshamn 0454-73 29 55
Apoteksgruppen, Karlshamn0454- 22 66 43
Kronans Apotek, Karlshamn0454-38 81 90
Apoteket Storgatan, Olofström 010-447 67 04
Apotek Hjärtat, Olofström010-499 12 91
Apoteket Mjällby, Sölvesborg 010-447 72 04, 010-447 72 03
Apotek Hjärtat, Sölvesborg 010-499 05 31, 010-499 05 32

Glöm inte att uppdatera
läkemedelslistan!

REGION
BLEKINGE